

Datum van inontvangstneming : 01/11/2022

Zaak C-613/22

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

23 september 2022

Verwijzende rechter:

High Court (Ierland)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

16 augustus 2022

Verzoekende partij:

Dublin 8 Residents Association

Verwerende partijen:

An Bord Pleanála

Ierland

Attorney General

Medegedagvaarde:

DBTR-SCR1 Fund, a Sub-Fund of the CWTC Multi-Family ICAV

DE HIGH COURT (rechter in eerste aanleg)

RECHTERLIJKE HERZIENING 2021 [omissis]

[omissis] [nationaal referentienummer]

INZAKE EEN VERZOEK KRACHTENS SECTION 50,

**50A EN 50B VAN DE PLANNING AND DEVELOPMENT ACT 2000
(wet van 2000 betreffende ruimtelijke ordening en ontwikkeling)**

EN INZAKE EEN VERZOEK

[omissis]

VOOR [omissis] [voorzitter van de rechtbank]

[omissis] [D]e medegedagvaarde verzoekt om het volgende:

- „1. nietigverklaring, krachtens de bevoegdheid van de High Court, van de bij beslissing van 30 juli 2021 verleende toestemming om rechterlijke herziening aan te vragen van het besluit van An Bord Pleanála van 15 april 2021 om een bouwvergunning af te geven voor de bouw van 492 huurappartementen, 240 huurwooneenheden met gemeenschappelijke voorzieningen, een gemeenschapsruimte voor kunst, cultuur en tentoonstellingen, winkel-, café- en kantoorruimten, een crèche en bijbehorende ontwikkeling [omissis] [in het Dublin 8-gebied];
2. elke verdere of andere beslissing die deze rechter passend acht;
3. een beslissing betreffende de kosten die gepaard gaan met dit verzoek”.

[omissis]

DE HIGH COURT LEGT krachtens artikel 267 van het Verdrag de volgende [vragen] voor aan het Hof van Justitie van de Europese Unie.

[omissis] [vragen herhaald in het hierbij gevoegde vonnis nr. 3]

[omissis] [aanwijzingen voor partijen]

EN DAAROP [omissis]

SCHORST DE HIGH COURT het verdere verloop van deze procedure in afwachting van de uitspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie over de in het bijgevoegde vonnis opgenomen vragen.

[omissis]

[2022] IEHC 482

**DE HIGH COURT
RECHTERLIJKE HERZIENING**

[omissis]

(Nr. 3)

VONNIS van [omissis] [voorzitter van de rechtbank] van dinsdag
16 augustus 2022

Voorwerp van het geding

- 1 Verzoekster is een [niet-gouvernementele organisatie (ngo)] milieuorganisatie zonder rechtspersoonlijkheid die plaatselijke bewoners uit het Dublin 8-gebied vertegenwoordigt. Verzoekster betwist de rechtmatigheid van een besluit van de An Bord Pleanála (hierna: „planbureau”) van 15 april 2021 waarbij een vergunning is verleend voor de bouw van 492 huurappartementen, 240 huurwooneenheden met gemeenschappelijke voorzieningen, een gemeenschapsruimte voor kunst, cultuur en tentoonstellingen, winkel-, café- en kantoorruimten, een crèche en bijbehorende werkzaamheden op een terrein aan [REDACTED] Dublin 8, alsmede voor de sloop van alle gebouwen op het terrein, met uitzondering van het oorspronkelijke gebouw van de voormalige Player Wills-fabriek.
- 2 Het bij de rechtbank aanhangige geschil bevindt zich thans in de fase van de voorafgaande vraag of verzoekster ter zake hoedanigheid en bevoegdheid heeft om de procedure in te leiden. De medegedagvaarde stelt dat verzoekster als vereniging zonder rechtspersoonlijkheid niet over deze hoedanigheid en bevoegdheid beschikt.

Feiten

- 3 Eind 2018 of begin 2019 werd een organisatie zonder rechtspersoonlijkheid, genaamd „Players Please”, opgericht om uiting te geven aan bezorgdheden betreffende bepaalde door de medegedagvaarde uitgevoerde ontwikkelingen.
- 4 [omissis] [R]ond oktober 2020 begonnen sommige van de betrokken bewoners de naam „Dublin 8 Residents Association” te gebruiken, en op 29 oktober 2020 werd op die naam een rekening bij een kredietvereniging geopend.
- 5 Op 18 november 2020 werd voor de nieuwe naam een Facebookpagina gecreëerd, terwijl de bestaande Facebookpagina voor Players Please, los van de nieuwe pagina, werd voortgezet.
- 6 Op 20 januari 2021 werd namens Players Please een persbericht uitgegeven waarin werd verwezen naar het feit dat Dublin 8 Residents Association om rechterlijke herziening had verzocht. Dit was een verwijzing naar de zaak Kerins v. An Bord Pleanála (Nr. 1) [2021] IEHC 369, [2021] 5 JIC 3102 [omissis].
- 7 Op 21 april 2021 tweette Players Please dat Dublin 8 Residents Association een Zoommeeting voor de gemeenschap organiseerde. Deze gebeurtenis werd ook op Eventbrite aangekondigd.
- 8 Op 9 juni 2021 heeft Dublin 8 Residents Association in het onderhavige geding de uiteenzetting van de gronden ingediend.

- 9 De zaak is op 14 juni 2021 aan de rechter voorgelegd, waarna een aantal beslissingen zijn gegeven – onder meer op 28 juni 2021, 5 juli 2021 en 27 juli 2021 – waarbij wijzigingen in de uiteenzetting van de gronden werden toegestaan.
- 10 Op 30 juli 2021 heb ik op basis van de vijfde gewijzigde uiteenzetting van de gronden toestemming verleend om rechterlijke herziening aan te vragen overeenkomstig Order 84 van de Rules of the Superior Courts 1986 (order 84 van het reglement van de Superior Courts 1986; hierna: „Order”), zoals gewijzigd. In die verklaring is het adres van de verzoekster vermeld als: „Players Please, ... [REDACTED] Dublin 8”.
- 11 Bij brief van 22 november 2021 hebben de raadslieden van de medegegagvaarde, onder verwijzing naar haar oprichtingsdatum, de procesbevoegdheid van verzoekster betwist.
- 12 Een afzonderlijke brief is verstuurd waarin vraagtekens werden geplaatst bij de financiering van het geding en gedetailleerde informatie daarover werd gevraagd, hetgeen een bewering van „maintenance” en „champerty” deed vermoeden. Verzoekster omschrijft dit als een SLAPP-tactiek (strategische rechtszaak tegen publieke participatie) (zie voorstel van de Europese Commissie voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot bescherming van bij publieke participatie betrokken personen tegen kennelijk ongegronde of onrechtmatige gerechtelijke procedures („strategische rechtszaken tegen publieke participatie”) {SWD(2022) 117 final}).
- 13 Op 3 december 2021 heeft verzoekster geantwoord dat Dublin 8 Residents Association is opgericht in de periode onmiddellijk na de publicatie van de kennisgeving betreffende fase 1 van de bouwaanvraag van de medegegagvaarde. In die brief was niet vermeld dat deze organisatie een hernoemde versie van Players Please zou zijn.
- 14 Op 8 december 2021 heeft de medegegagvaarde een verzoek ingediend tot nietigverklaring van de verleende toestemming.
- 15 Verzoekster heeft vervolgens in een beëdigde verklaring verduidelijkt dat Players Please haar naam had veranderd in Dublin 8 Residents Association, maar de oude naam had behouden als een „volledig door de vereniging gecontroleerde merknaam”.
- 16 In de zaak Dublin 8 Residents Association v. An Bord Pleanála (No. 1) [2022] IEHC 116, [2022] 3 JIC 1106 [omissis], heb ik beslist dat verzoekster niet had voldaan aan haar verplichting om op bevredigende wijze prima facie aan te tonen dat zij gedurende een periode van twaalf maanden voorafgaand aan de procedure ononderbroken haar doelstellingen had nagestreefd waardoor zij zou voldoen aan [section] 50B, lid 3, onder b), punt ii), van de wet van 2000 betreffende ruimtelijke ordening en ontwikkeling. Ik heb ook beslist dat verzoekster als een niet-gouvernementele milieuorganisatie bestaat, dat zij over een functionerend

comité beschikt en dat zij een rechtmatig en voldoende belang heeft bij de ontwikkeling waarop de rechterlijke herziening betrekking heeft (punt 74 van vonnis nr. 1), zodat de vraag was of verzoekster, als lichaam zonder rechtspersoonlijkheid, bevoegd was om de procedure in te leiden. Ik heb een beslissing gegeven waarbij de titel van de procedure werd gewijzigd en heb in beginsel beslist om bepaalde vragen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie voor te leggen.

17 In de zaak Dublin 8 Residents Association v. An Bord Pleanála (No. 2) [2022] IEHC 467 [omissis], heb ik bepaalde procedurele kwesties behandeld.

18 Thans geef ik de formele verwijzingsbeslissing.

Relevante bepalingen van Unierecht

19 De relevantste bepalingen van Unierecht zijn de volgende:

i) artikel 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, dat als volgt luidt:

„Recht op een doeltreffende voorziening in rechte en op een onpartijdig gerecht

Eenieder wiens door het recht van de Unie gewaarborgde rechten en vrijheden zijn geschonden, heeft recht op een doeltreffende voorziening in rechte, met inachtneming van de in dit artikel gestelde voorwaarden.

Eenieder heeft recht op een eerlijke en openbare behandeling van zijn zaak, binnen een redelijke termijn, door een onafhankelijk en onpartijdig gerecht dat vooraf bij wet is ingesteld. Eenieder heeft de mogelijkheid zich te laten adviseren, verdedigen en vertegenwoordigen.

Rechtsbijstand wordt verleend aan degenen die niet over toereikende financiële middelen beschikken, voor zover die bijstand noodzakelijk is om de daadwerkelijke toegang tot de rechter te waarborgen.”

ii) artikel , lid 2, van [richtlijn 2011/92], zoals gewijzigd, dat inter alia het begrip ‚betrokken publiek’ voor de toepassing van milieueffectrapportage als volgt definieert:

„e) ‚betrokken publiek’: het publiek dat gevolgen ondervindt of waarschijnlijk ondervindt van of belanghebbende is bij de in artikel 2, lid 2, bedoelde milieubesluitvormingsprocedures. Voor de toepassing van deze omschrijving worden niet-gouvernementele organisaties die zich voor milieubescherming inzetten en voldoen aan de eisen van nationaal recht, geacht belanghebbende te zijn;”

- iii) artikel 11 van [richtlijn 2011/92], zoals gewijzigd, dat inter alia het volgende bepaalt:

„1. De lidstaten zorgen ervoor dat, in overeenstemming met het toepasselijke nationale rechtsstelsel, leden van het betrokken publiek die:

- a) een voldoende belang hebben, dan wel
- b) stellen dat inbreuk is gemaakt op een recht, wanneer het bestuursprocesrecht van een lidstaat dit als voorwaarde stelt,

in beroep kunnen gaan bij een rechtbank of een ander bij wet ingesteld onafhankelijk en onpartijdig orgaan om de materiële of formele rechtmatigheid van enig besluit, handelen of nalaten vallend onder de bepalingen betreffende de inspraak van het publiek van deze richtlijn aan te vechten.

[...]

3. Wat een voldoende belang dan wel een inbreuk op een recht vormt, wordt bepaald door de lidstaten in het licht van de doelstelling om het publiek een ruime toegang tot de rechter te verlenen. Te dien einde wordt het belang van een niet-gouvernementele organisatie die voldoet aan de vereisten van artikel 1, lid 2, geacht voldoende te zijn in de zin van lid 1, onder a), van dit artikel. Tevens worden die organisaties geacht rechten te hebben waarop inbreuk kan worden gemaakt in de zin van lid 1, onder b), van dit artikel.

[...]”

- iv) artikel 9 van het Verdrag van Aarhus, dat inter alia het volgende bepaalt:

„[...]

2. Elke partij waarborgt, binnen het kader van haar nationale wetgeving, dat leden van het betrokken publiek

- a) die een voldoende belang hebben

dan wel

- b) stellen dat inbreuk is gemaakt op een recht, wanneer het bestuursprocesrecht van een partij dit als voorwaarde stelt,

toegang hebben tot een herzieningsprocedure voor een rechterlijke instantie en/of een ander bij wet ingesteld onafhankelijk en onpartijdig orgaan, om de materiële en formele rechtmatigheid te bestrijden van enig besluit, handelen of nalaten vallend onder de bepalingen van artikel 6 en, wanneer het

nationale recht hierin voorziet en onverminderd het navolgende derde lid, andere relevante bepalingen van dit Verdrag.

Wat een voldoende belang en een inbreuk op een recht vormt wordt vastgesteld in overeenstemming met de eisen van nationaal recht en strokend met het doel aan het betrokken publiek binnen het toepassingsgebied van dit Verdrag ruim toegang tot de rechter te verschaffen. Hiertoe wordt het belang van elke niet-gouvernementele organisatie die voldoet aan de in artikel 2, vijfde lid, gestelde eisen voldoende geacht in de zin van het voorgaande onderdeel a). Dergelijke organisaties worden tevens geacht rechten te hebben waarop inbreuk kan worden gemaakt in de zin van het voorgaande onderdeel b).

[...]

3. Aanvullend op en onverminderd de in het voorgaande eerste en tweede lid bedoelde herzieningsprocedures, waarborgt elke partij dat leden van het publiek, wanneer zij voldoen aan de eventuele in haar nationale recht neergelegde criteria, toegang hebben tot bestuursrechtelijke of rechterlijke procedures om het handelen en nalaten van privé-personen en overheidsinstanties te betwisten die strijdig zijn met bepalingen van haar nationale recht betreffende het milieu.

[...]”

- v) besluit 2005/370/EG van de Raad van 17 februari 2005 betreffende het sluiten, namens de Europese Gemeenschap, van het Verdrag betreffende toegang tot informatie, inspraak bij besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden (PB L 124, 17.5.2005, blz. 1-3).

Relevante bepalingen van nationaal recht

20 De relevantste bepalingen van de Planning and Development Act 2000 (wet van 2000 betreffende ruimtelijke ordening en ontwikkeling; hierna: „PDA 2000”), zoals gewijzigd, zijn de volgende:

- i) Section 50, lid 6, bepaalt:

„6) Behoudens lid 8 wordt een verzoek om overeenkomstig de Order toestemming tot rechterlijke herziening aan te vragen van een besluit of een andere handeling waarop lid 2, onder a), van toepassing is, ingediend binnen een termijn van acht weken vanaf de datum van het besluit of, in voorkomend geval, vanaf de datum waarop de planningsautoriteit, de lokale autoriteit of het planbureau, naargelang het geval, de handeling heeft verricht.”

- ii) Section 50A, lid 3, bepaalt inter alia het volgende:

„De rechtbank verleent slechts toestemming op grond van section 50 indien:

[...]

b) i) de verzoeker een voldoende belang heeft bij de zaak waarop het verzoek betrekking heeft, of

ii) in het geval dat het besluit of de handeling in kwestie betrekking heeft op een ontwikkeling die bij of krachtens een op grond van section 176 vastgestelde, op dat ogenblik geldende, regeling is aangemerkt als een ontwikkeling die aanzienlijke gevolgen voor het milieu kan hebben, de verzoeker

[omissis]

I) een instantie of organisatie is (met uitzondering van staatsautoriteiten, overheidsautoriteiten, -instanties en -agentschappen) waarvan de doelstellingen betrekking hebben op de bevordering van milieubescherming;

II) gedurende een periode van twaalf maanden vóór de datum van het verzoekschrift deze doelstellingen heeft nagestreefd, en

III) voldoet aan de (eventuele) vereisten waaraan een instantie of organisatie die beroep wil instellen op grond van section 37, lid 4, onder c), krachtens section 37, lid 4, onder d), punt iii), dient te voldoen (en te dien einde is elke krachtens section 37, lid 4, onder e), punt iv), vastgesteld vereiste van toepassing alsof de verwijzing erin naar de categorie van het besluit waartegen het beroep is gericht, een verwijzing was naar de categorie van het besluit of de handeling waarop het verzoek om toestemming op grond van section 50 betrekking heeft).”

iii) Section 50A, lid 4, luidt als volgt:

„Een voldoende belang in de zin van lid 3, onder b), punt i), is niet beperkt tot een belang in grond of een ander financieel belang.”

21 Section 9, lid 9, van de Planning and Development (Housing) and Residential Tenancies Act 2016 (Wet van 2016 betreffende ruimtelijke ordening en ontwikkeling (huisvesting) en woninghuur) bepaalt:

„9) Het planbureau neemt zijn beslissing krachtens deze section op een verzoek in de zin van section 4:

a) indien geen terechtzitting wordt gehouden, binnen 16 weken vanaf de dag waarop de bouwaanvraag bij het planbureau is ingediend of binnen een andere termijn die overeenkomstig lid 10 kan worden vastgesteld;

b) indien een terechtzitting wordt gehouden, binnen de vastgestelde termijn.”

- 22 Voorts is het een algemene regel van het Ierse common law systeem, die niet in de wet is vastgelegd, dat behoudens uitzonderingscategorieën die bij wet zijn erkend of waarin uitdrukkelijk is voorzien, alleen natuurlijke en rechtspersonen iemand voor het gerecht kunnen dagen en zelf voor het gerecht kunnen worden gedaagd. In de onderhavige zaak betekent dit in feite dat, tenzij verzoekster op grond van het Unierecht de procedure kan handhaven, zij daartoe niet gerechtigd zou zijn omdat zij een instantie zonder rechtspersoonlijkheid is die louter op grond van het nationale recht geen uitzondering op de algemene wet geniet.
- 23 Eveneens relevant is de regel in de Ierse rechtspraak dat een ngo die voldoet aan de in [artikel] 1, lid 2, onder e), van [richtlijn 2011/92] gestelde voorwaarden voor procesbevoegdheid, daardoor bevoegd is om beroep in rechte in te stellen. Dit is niet vastgelegd in de wet, maar is een uitlegging die door de Supreme Court (hoogste rechterlijke instantie, Ierland) is gegeven in de zaak *Sandymount & Merrion Residents Association v. An Bord Pleanála* [2013] IESC 51, [2013] 2 I.R. 578. Een dergelijke regel is door de Ierse rechtbanken niet erkend met betrekking tot instanties die procesbevoegd zijn op grond van artikel 11, lid 1, onder a), van [richtlijn 2011/92].
- 24 Een laatste procedurele bepaling van bijzonder belang is Order 15 van het reglement van de Superior Courts, dat de rechter een algemene discretionaire bevoegdheid verleent om partijen in de plaats te stellen (zie met name de regels 2 en 13), maar dit reglement zwijgt over de vraag of dit kan of moet gebeuren nadat de verjaringstermijn is verstreken. De Ierse rechtspraak is op dit punt onduidelijk, inconsistent en tegenstrijdig (zoals is uiteengezet in vonnis nr. 1).

Vragen van [Unie]recht

- 25 Zoals besproken in vonnis nr. 1 komt het mij voor dat in het geding zeven vragen van Europees recht rijzen, dat zij betrekking hebben op de uitlegging en niet op de toepassing van het Unierecht, dat zij noodzakelijk zijn voor de beslissing die deze rechter dient te geven, dat de antwoorden op deze vragen geen acte clair of acte éclairé zijn, zodat ik het in alle omstandigheden passend acht deze vragen krachtens [artikel] 267 VWEU aan het Hof van Justitie van de Europese Unie voor te leggen.

Eerste prejudiciële vraag

- 26 De eerste prejudiciële vraag luidt:

„Heeft [artikel] 11, lid 1, onder a), van richtlijn [2011/92], gelezen in samenhang met artikel 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en/of [artikel] 9, leden 2 tot en met 4, van het Verdrag van Aarhus, zoals namens de Europese Gemeenschap goedgekeurd bij besluit 2005/370/EG van de Raad, tot gevolg dat een niet-gouvernementele milieuorganisatie die voldoet aan de in die bepaling gestelde voorwaarden voor procesbevoegdheid, moet worden geacht voldoende bevoegd te zijn om beroep in rechte in te stellen, ook al voorziet het nationale recht van de

betrokken lidstaat in een algemene regel die eraan in de weg staat dat verenigingen zonder rechtspersoonlijkheid een rechtsvordering instellen?”

- 27 Verzoekster stelt zich op het standpunt dat een ngo die voldoet aan de voorwaarde van artikel 11, lid 1, onder a), van richtlijn [2011/92], moet worden geacht voldoende bevoegd te zijn om rechterlijke herziening aan te vragen.
- 28 Verweerders' standpunt is dat het vereiste van artikel 1, lid 2, en artikel 11 van [richtlijn 2011/92] en artikel 2, leden 4 en 5, en artikel 9, leden 2 tot en met 4, van het Verdrag van Aarhus inhoudt dat [ngo's] die zich inzetten voor milieubescherming en aan de eisen van nationaal recht voldoen, bevoegd zijn om rechterlijke herziening aan te vragen. Aan dit vereiste is voldaan door section 50A, lid 3, onder b), punt ii), van de PDA 2000, zoals gewijzigd. Het Unierecht vereist niet dat de bepalingen van nationaal recht betreffende de rechtsbevoegdheid van [ngo's] buiten toepassing moeten worden gelaten wanneer [een ngo] niet beantwoordt aan de definitie van „betrokken publiek” zoals weergegeven in artikel 1, lid 2, onder e), van [richtlijn 2011/92] en artikel 2, lid 5, van het Verdrag van Aarhus.
- 29 Het standpunt van de medegedagvaarde is dat, aangezien noch [richtlijn 2011/92] noch het [Unierecht] in het algemeen regels vaststelt met betrekking tot de criteria waaraan een vereniging moet voldoen om over rechtsbevoegdheid te beschikken, het aan de lidstaten is om die regels vast te stellen in overeenstemming met het gelijkwaardigheids- en het doeltreffendheidsbeginsel. [Richtlijn 2011/92] vereist alleen dat aan natuurlijke en rechtspersonen procesbevoegdheid wordt verleend, alsmede, in overeenstemming met de nationale wetgeving of praktijk, aan hun verenigingen, organisaties of groepen en aan [ngo's] die zich voor milieubescherming inzetten en die aan de eisen van nationaal recht voldoen. [Richtlijn 2011/92] vereist niet dat algemene bepalingen van nationaal recht betreffende rechtsbevoegdheid buiten toepassing worden gelaten om een instantie zonder deze bevoegdheid procesbevoegdheid te verlenen.
- 30 Ik stel voor om deze vraag bevestigend te beantwoorden. Artikel 11, lid 1, onder a), van richtlijn [2011/92], gelezen in samenhang met artikel 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en/of [artikel] 9, leden 2 tot en met 4, van het Verdrag van Aarhus, maakt geen onderscheid tussen procesbevoegdheid en bevoegdheid, en het is kennelijk de bedoeling dat een instantie die de toets van de richtlijn doorstaat, gerechtigd is om een procedure in te leiden. Of het nationale recht van een bepaalde lidstaat dit recht aanmerkt als een kwestie van procesbevoegdheid of bevoegdheid of als beide, doet niet ter zake. Een lidstaat toestaan om in zijn nationale recht belemmeringen op te werpen voor het inleiden van een procedure door een instantie die anders in aanmerking komt op grond van artikel 11, lid 1, onder a), van richtlijn 2011/92, zou de doeltreffende en eenvormige toepassing van de richtlijn ondermijnen.

- 31 De reden voor het voorleggen van deze vraag is dat, indien zij bevestigend wordt beantwoord, de door de medegegagvaarde tegen de procedure opgeworpen exceptie faalt.

Tweede prejudiciële vraag

- 32 De tweede prejudiciële vraag luidt:

„Indien [artikel] 11, lid 1, onder a), van richtlijn [2011/92], gelezen in samenhang met artikel 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en/of [artikel] 9, leden 2 tot en met 4, van het Verdrag van Aarhus, zoals namens de Europese Gemeenschap goedgekeurd bij besluit 2005/370/EG van de Raad, in algemene omstandigheden niet het in de eerste vraag genoemde gevolg heeft, heeft het dan dat gevolg in omstandigheden waarin het nationale recht van de betrokken lidstaat bepaalt dat een ngo die voldoet aan de in [artikel] 1, lid 2, onder e), van deze richtlijn gestelde voorwaarden voor procesbevoegdheid, daardoor bevoegd is om beroep in rechte in te stellen?”

- 33 Verzoekster stelt zich op het standpunt dat een ngo bevoegd is om een verzoek tot rechterlijke herziening in te dienen wanneer het nationale recht bepaalt dat ngo's voldoen aan de in artikel 1, lid 2, onder e), van de richtlijn gestelde voorwaarden voor procesbevoegdheid. De ngo is bevoegd om een verzoek tot rechterlijke herziening in te dienen. Samengevat lijkt haar standpunt erop neer te komen dat door het verlenen van procesbevoegdheid in de zin van artikel 11, lid 1, onder a), impliciet ook bevoegdheid om beroep in rechte in te stellen wordt toegekend.
- 34 Verweerders stellen zich op het standpunt dat [een ngo] die voldoet aan de in artikel 1, lid 2, onder e), van [richtlijn 2011/92], neergelegde voorwaarden voor procesbevoegdheid, een ngo is die zich inzet voor milieubescherming en die aan de eisen van nationaal recht voldoet. De vereisten waaraan [een ngo] naar Iers recht moet voldoen, zijn uiteengezet in section 50A, lid 3, onder b), punt ii, van de PDA 2000, zoals gewijzigd, waarin is bepaald dat [een ngo] procesbevoegdheid heeft wanneer: i) haar doelstellingen betrekking hebben op de bevordering van milieubescherming, en ii) zij gedurende een periode van twaalf maanden vóór de datum van het verzoekschrift deze doelstellingen heeft nagestreefd. [Een ngo] die aan deze vereisten voldoet, heeft overeenkomstig section 50A, lid 3, onder b), punt ii, procesbevoegdheid naar Iers recht. Het is aan de lidstaten om, met inachtneming van de beginselen van gelijkwaardigheid en doeltreffendheid, de regels vast te stellen op grond waarvan verenigingen zonder rechtspersoonlijkheid, waaronder [milieuorganisaties], rechtsbevoegdheid verkrijgen.
- 35 Het standpunt van de medegegagvaarde is dat artikel 1, lid 2, onder e), van [richtlijn 2011/92] de definitie van „betrokken publiek” beperkt tot het publiek dat gevolgen ondervindt of waarschijnlijk ondervindt van of belanghebbende is bij milieubesluitvormingsprocedures. [Een ngo] die zich inzet voor milieubescherming wordt alleen geacht een dergelijk belang te hebben indien zij

voldoet aan de eisen van nationaal recht. Het is aan de lidstaten om, met inachtneming van de beginselen van gelijkwaardigheid en doeltreffendheid, de regels vast te stellen op grond waarvan verenigingen zonder rechtspersoonlijkheid rechtsbevoegdheid verkrijgen.

- 36 Ik stel voor met betrekking tot deze vraag te antwoorden dat zij niet aan de orde is, gelet op mijn antwoord op de eerste vraag, maar indien zij toch aan de orde is, stel ik voor deze bevestigend te beantwoorden. De vaagheid en het ontbreken van een wettelijke definitie met betrekking tot de kwestie van procesbevoegdheid in het Ierse nationale recht zijn niet in overeenstemming met het Unierechtelijke rechtszekerheidsbeginsel in het kader van de tenuitvoerlegging van richtlijn 2011/92 (zie het in punt 78 van vonnis nr. 1 vermelde academische standpunt). De Ierse rechterlijke instanties hebben een regel zonder wettelijke basis gecreëerd volgens welke een instantie die aan de voor de uitvoering van artikel 1, lid 2, onder e), van deze richtlijn vastgestelde wetgeving voldoet, niet alleen procesbevoegdheid maar ook bevoegdheid om een beroep in rechte in te stellen verkrijgt. Rechtszekerheid vereist dat, bij gebreke van een uitdrukkelijke andersluidende bepaling, het recht van een instantie in de zin van artikel 11, lid 1, onder a), om een rechtsvordering in te stellen, niet minder gunstig is. Anders zou door het onbevoegd verklaren van een instantie als verzoekster in de onderhavige zaak, een onvoldoende voorzienbare belemmering in het nationale recht worden opgeworpen voor het inleiden van een procedure door een instantie die overigens voldoet aan het vereiste van artikel 11, lid 1, onder a), van richtlijn 2011/92 (in feite een valstrik voor de onoplettenden, zoals door academici wordt gesuggereerd), zou het recht op een doeltreffende voorziening in rechte worden geschonden en zou de doeltreffende en eenvormige toepassing van de richtlijn worden ondermijnd.
- 37 De reden voor het voorleggen van deze vraag is dat, indien zij bevestigend wordt beantwoord, de door de medegeëgdagvaarde tegen de procedure opgeworpen exceptie faalt.

Derde prejudiciële vraag

- 38 De derde prejudiciële vraag luidt:

„Indien [artikel] 11, lid 1, onder a), van richtlijn [2011/92], gelezen in samenhang met artikel 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en/of [artikel] 9, leden 2 tot en met 4, van het Verdrag van Aarhus, zoals namens de Europese Gemeenschap goedgekeurd bij besluit 2005/370/EG van de Raad, in algemene omstandigheden niet het in de eerste vraag genoemde gevolg heeft, heeft het dan dat gevolg in omstandigheden waarin het nationale recht van de betrokken lidstaat en/of de door de bevoegde autoriteit van de betrokken lidstaat vastgestelde procedures een niet-gouvernementele milieuorganisatie die overigens naar nationaal recht geen rechtsbevoegdheid zou hebben, in staat hebben gesteld om toch deel te nemen aan de administratieve fase van de bouwvergunningsprocedure?”

- 39 Verzoekster stelt zich op het standpunt dat, wanneer het nationale recht en/of de door de bevoegde autoriteit vastgestelde procedures voorzien in de deelname van een milieuorganisatie aan de administratieve fase van de genoemde bouwvergunningsprocedure, deze organisatie daarna rechtsbevoegdheid heeft om rechterlijke herziening aan te vragen met betrekking tot het daaropvolgende besluit.
- 40 Verweerders' standpunt is dat noch het Verdrag van Aarhus, noch [richtlijn 2011/92] vereist dat een [milieuorganisatie] die niet voldoet aan de vereisten van het nationale recht om een procedure voor rechterlijke herziening te kunnen leiden, dit beroepsrecht krijgt louter omdat zij tijdens de administratieve vergunningsprocedure opmerkingen mocht indienen. Het vereiste is wel dat [ngo's] die zich inzetten voor milieubescherming en aan de eisen van nationaal recht voldoen, procesbevoegdheid hebben, aan welk vereiste wordt voldaan door section 50A, lid 3, onder b), punt ii), van de PDA 2000, zoals gewijzigd.
- 41 De medegedagvaarde stelt zich op het standpunt dat deelname aan de administratieve fase van de bouwvergunningsprocedure geen gevolgen heeft voor de voorwaarden voor toegang tot een procedure voor rechterlijke herziening. [Richtlijn 2011/92] laat de lidstaten een aanzienlijke discretionaire bevoegdheid bij het bepalen van zowel de voorwaarden voor de ontvankelijkheid van beroepen als de instanties waarbij dergelijke beroepen kunnen worden ingesteld. Het is aan de lidstaten om, met inachtneming van het gelijkwaardigheids- en het doeltreffendheidsbeginsel, te bepalen aan welke vereisten inzake rechtsbevoegdheid moet zijn voldaan om een rechtsvordering bij de nationale rechter in te stellen.
- 42 Ik stel voor met betrekking tot deze vraag te antwoorden dat zij niet aan de orde is, gelet op mijn antwoord op de eerste vraag, maar indien zij toch aan de orde is, stel ik voor deze bevestigend te beantwoorden. Ook hier moet erop worden gewezen dat de vaagheid en het ontbreken van een wettelijke definitie met betrekking tot de kwestie van procesbevoegdheid in het Ierse nationale recht niet in overeenstemming zijn met het Unierechtelijke rechtszekerheidsbeginsel in het kader van de tenuitvoerlegging van richtlijn 2011/92. Wanneer een instantie rechtens of feitelijk toestemming heeft gekregen om aan de administratieve fase van de procedure deel te nemen, zoals in casu het geval is, verzet het recht op een doeltreffende voorziening in rechte in het kader van richtlijn 2011/92 zich tegen een nationale procedureregeling die deze instantie zou verbieden beroep in rechte in te stellen. Indien de gerechten van de betrokken lidstaat een instantie die daadwerkelijk aan de administratieve fase van de procedure heeft mogen deelnemen, achteraf onbevoegd zouden kunnen verklaren, zou hierdoor in het nationale recht een onvoldoende voorzienbare belemmering worden opgeworpen voor het inleiden van een procedure door een instantie die overigens voldoet aan het vereiste van artikel 11, lid 1, onder a), van richtlijn 2011/92, zou een met het rechtszekerheidsbeginsel strijdige valstrik voor de onoplettenden worden uitgezet, zou het recht op een doeltreffende voorziening in rechte worden geschonden en

zou de doeltreffende en eenvormige toepassing van de richtlijn worden ondermijnd.

- 43 De reden voor het voorleggen van deze vraag is dat, indien zij bevestigend wordt beantwoord, de door de medegedagvaarde tegen de procedure opgeworpen exceptie faalt.

Vierde prejudiciële vraag

- 44 De vierde prejudiciële vraag luidt:

„Indien [artikel] 11, lid 1, onder a), van richtlijn [2011/92], gelezen in samenhang met artikel 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en/of [artikel] 9, leden 2 tot en met 4, van het Verdrag van Aarhus, zoals namens de Europese Gemeenschap goedgekeurd bij besluit 2005/370/EG van de Raad, in algemene omstandigheden niet het in de eerste vraag genoemde gevolg heeft, heeft het dan dat gevolg wanneer de in het recht van de betrokken lidstaat vastgestelde voorwaarden om als ngo in aanmerking te kunnen komen voor de toepassing van [artikel] 1, lid 2, onder e), zodanig zijn dat de vereiste bestaansduur van een ngo langer is dan de wettelijke termijn voor de beoordeling van een aanvraag voor een bouwvergunning, zodat een ngo zonder rechtspersoonlijkheid die is opgericht naar aanleiding van een specifieke bouwaanvraag, normaliter nooit in aanmerking kan komen voor de toepassing van de wetgeving tot uitvoering van [artikel] 1, lid 2, onder e)?”

- 45 Volgens verzoekster is een ngo bevoegd om beroep in rechte in te stellen wanneer de door het recht van de betrokken lidstaat vereiste bestaansduur van deze ngo langer is dan de wettelijke termijn voor de beoordeling van de aanvraag voor een bouwvergunning, en wanneer een ngo zonder rechtspersoonlijkheid die is opgericht naar aanleiding van een specifieke bouwaanvraag normaliter nooit in aanmerking kan komen voor de toepassing van de wetgeving tot uitvoering van artikel 1, lid 2, onder e).
- 46 Verweerders stellen zich op het standpunt dat noch het Verdrag van Aarhus, noch [richtlijn 2011/92] vereist dat de bepalingen van nationaal recht die [milieuorganisaties] procesbevoegdheid verlenen zodat zij worden geacht deel uit te maken van het „betrokken publiek”, de oprichting van [een ngo] voor het aanvechten van een specifieke bouwaanvraag moeten vergemakkelijken. Integendeel, het Verdrag van Aarhus, waaraan [richtlijn 2011/92] uitvoering geeft in het Unierecht, heeft tot doel procesbevoegdheid te verlenen aan [milieuorganisaties] die uitdrukking geven aan het collectieve belang en algemene doelstellingen beschermen.
- 47 Het standpunt van de medegedagvaarde is dat, aangezien noch [richtlijn 2011/92] noch het [Unierecht] in het algemeen regels vaststelt met betrekking tot de criteria waaraan een vereniging moet voldoen om over rechtsbevoegdheid te beschikken, het aan de lidstaten is

om die regels vast te stellen in overeenstemming met het gelijkwaardigheids- en het doeltreffendheidsbeginsel. [Richtlijn 2011/92] vereist niet dat lidstaten de regels met betrekking tot de procesbevoegdheid of de rechtsbevoegdheid van verenigingen zonder rechtspersoonlijkheid vaststellen onder verwijzing naar een individuele bouwvergunningprocedure voor een specifieke bouwaanvraag.

- 48 Ik stel voor met betrekking tot deze vraag te antwoorden dat zij niet aan de orde is, gelet op mijn antwoord op de eerste vraag, maar indien zij toch aan de orde is, stel ik voor deze bevestigend te beantwoorden. Nationale procedureregels die van toepassing zijn op procedures in het kader van richtlijn 2011/92 moeten voldoen aan het gelijkwaardigheids- en het doeltreffendheidsbeginsel. De regel dat een ngo twaalf maanden moet hebben bestaan, voldoet aan geen van beide criteria. Ten eerste maakt deze het inleiden van een procedure onmogelijk of uiterst moeilijk voor een ngo die feitelijk is opgericht naar aanleiding van een specifieke bouwaanvraag, met name een aanvraag voor strategische woningbouw zoals in de onderhavige zaak, waarbij het planbureau wettelijk verplicht is om binnen een termijn van zestien weken op de aanvraag te beslissen. Ten tweede is er bij deze regel weliswaar sprake van een oppervlakkige gelijkwaardigheid wat de toepassing op zuiver nationaal ruimtelijkeordeningsrecht betreft, maar er is geen gelijkwaardigheid met de procesbevoegdheid van ngo's op een ander gebied van het nationale recht, waarbij het recht van deze ngo's om een rechtsvordering in te stellen over het algemeen niet afhankelijk is van de duur van hun bestaan.
- 49 De reden voor het voorleggen van deze vraag is dat, indien zij bevestigend wordt beantwoord, de door de medegegagvaarde tegen de procedure opgeworpen exceptie faalt.

Vijfde prejudiciële vraag

- 50 De vijfde prejudiciële vraag luidt:

„Heeft [artikel] 11, lid 1, onder a), van richtlijn [2011/92], gelezen in het licht van het rechtszekerheids- en/of het doeltreffendheidsbeginsel, en/of gelezen in samenhang met artikel 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en/of [artikel] 9, leden 2 tot en met 4, van het Verdrag van Aarhus, zoals namens de Europese Gemeenschap goedgekeurd bij besluit 2005/370/EG van de Raad, tot gevolg dat een bij een bepaling van nationaal procesrecht van een lidstaat verleende discretionaire bevoegdheid die het mogelijk maakt dat een individuele verzoeker of individuele verzoekers die lid zijn van een vereniging zonder rechtspersoonlijkheid, in de plaats worden gesteld van deze vereniging zelf, aldus moet worden uitgeoefend dat het recht op toegang tot een doeltreffende voorziening in rechte ten volle effect sorteert, zodat deze indeplaatsstelling niet kan worden uitgesloten louter op grond van een nationale rechtsregel inzake de beperking in de tijd van de mogelijkheid om de betrokken vordering in te stellen?“

- 51 Verzoeksters standpunt is dat artikel 11, lid 1, onder a), van [richtlijn 2011/92] voorziet in een discretionaire bevoegdheid die het mogelijk maakt dat een individuele verzoeker of individuele verzoekers die lid zijn van de vereniging zonder rechtspersoonlijkheid, in de plaats worden gesteld van deze vereniging zelf, en dat deze bevoegdheid aldus moet worden uitgeoefend dat het recht op toegang tot een doeltreffende voorziening in rechte ten volle wordt geëerbiedigd, zodat deze indeplaatsstelling niet kan worden uitgesloten louter op grond van een nationale rechtsregel inzake een beperking in de tijd.
- 52 Verweerders stellen zich op het standpunt dat verzoekster in deze procedure geen verzoek [omissis] heeft ingediend voor de indeplaatsstelling van de leden van Dublin 8 Residents Association als verzoekers in de procedure. In deze omstandigheden is deze vraag louter hypothetisch en hoeft zij niet te worden beantwoord. Bovendien is er in deze zaak geen sprake van betwisting van de verenigbaarheid met het Unierecht van section 50A, lid 3, onder b), punt ii), van de PDA 2000, zoals gewijzigd, die voorziet in de eisen van nationaal recht waaraan een [milieuorganisatie] moet voldoen om te worden geacht een voldoende belang te hebben [omissis]. Onverminderd het voorgaande staat het aan het nationale rechtstelsel van elke lidstaat om de procedureregels voor de indeplaatsstelling van partijen in gerechtelijke procedures vast te leggen, met inachtneming van het gelijkwaardigheids- en het doeltreffendheidsbeginsel. Het Unierecht vereist niet dat het nationale recht aldus wordt uitgelegd dat een andere partij als verzoeker in de plaats kan worden gesteld wanneer een procedure voor rechterlijke herziening wordt ingeleid door [een ngo] die niet voldoet aan de eisen van nationaal recht om te worden geacht een voldoende belang te hebben in de zin van artikel 11 van [richtlijn 2011/92].
- 53 Het standpunt van de medegegagvaarde is dat er bij de High Court geen verzoek tot indeplaatsstelling van een partij aanhangig is en dat Dublin 8 Residents Association [niet] heeft aangetoond dat zij [omissis] voldoet aan de criteria van het nationale recht voor de indeplaatsstelling van een partij, noch heeft getracht te argumenteren of heeft aangetoond dat zij recht zou hebben op een verlenging van de termijn om een dergelijk verzoek in te dienen. Het [Unierecht] verplicht niet tot de uitoefening van een in het nationale recht bestaande discretionaire bevoegdheid om een partij op een bepaalde wijze in de plaats te stellen wanneer een vereniging zonder rechtspersoonlijkheid heeft besloten een procedure in te leiden in omstandigheden waarin zij niet aan de eisen van nationaal recht voldeed en waarin de procedure door individuele leden van de vereniging had kunnen worden gevoerd, maar dit niet is gebeurd. Het is verenigbaar met het [Unierecht] om in het belang van de rechtszekerheid redelijke termijnen voor het inleiden van een procedure vast te stellen, en de toepassing van een termijn om de indeplaatsstelling van een partij uit te sluiten, is niet onverenigbaar met het Unierecht.
- 54 Ik stel voor om deze vraag bevestigend te beantwoorden. Het vereiste rechtsmiddel met betrekking tot gestelde schendingen van het Unierecht moet doeltreffend zijn, en dit beginsel heeft tot gevolg dat een nationale rechter,

teneinde het nationale recht uit te leggen op een manier die zoveel mogelijk verenigbaar is met het Unierecht en met het Verdrag van Aarhus, met inbegrip van het recht op een doeltreffende voorziening in rechte, een discretionaire bevoegdheid moet uitoefenen om een verzoeker in de plaats te stellen op om het even welke wijze die dit recht op een doeltreffende voorziening in rechte waarborgt. De vraag is niet hypothetisch omdat zij bepalend kan zijn voor het verzoek van de medegegagvaarde.

- 55 De reden voor het voorleggen van deze vraag is dat, indien de rechter nationale rechtspraak naast zich moet neerleggen om een noodzakelijke indeplaatsstelling toe te staan, het verzoek van de medegegagvaarde, ongeacht het antwoord op de andere vragen, moet worden afgewezen omdat een verzoeker in de plaats kan worden gesteld op een manier die elk mogelijk bezwaar op grond van procesbevoegdheid of bevoegdheid om in rechte op te treden tenietdoet.

Zesde prejudiciële vraag

- 56 De zesde prejudiciële vraag luidt:

„Indien [artikel] 11, lid 1, onder a), van richtlijn [2011/92], gelezen in het licht van het rechtszekerheids- en/of het doeltreffendheidsbeginsel, en/of gelezen in samenhang met artikel 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en/of [artikel] 9, leden 2 tot en met 4, van het Verdrag van Aarhus, zoals namens de Europese Gemeenschap goedgekeurd bij besluit 2005/370/EG van de Raad, in algemene omstandigheden niet het in de vijfde vraag genoemde gevolg heeft, heeft het dan dat gevolg, met name in het licht van het doeltreffendheidsbeginsel, in omstandigheden waarin het beroep door de oorspronkelijke verzoeker was ingesteld binnen de door het nationale recht vastgestelde termijn en waarin de betwistingsgronden waarop de in de plaats gestelde verzoeker het recht op toegang tot een rechtsmiddel heeft gebaseerd, ongewijzigd zijn gebleven?”

- 57 Verzoekster stelt zich op het standpunt dat, wanneer een beroep door de oorspronkelijke verzoeker wordt ingesteld binnen de door het nationale recht vastgestelde termijn en de betwistingsgronden waarop de in de plaats gestelde verzoeker het recht op toegang tot een rechtsmiddel heeft gebaseerd, dezelfde zijn gebleven, artikel 11, lid 1, onder a) [van richtlijn 2011/92] tot gevolg heeft dat een lid van de groep in de plaats van de oorspronkelijke verzoeker kan worden gesteld, zodat het recht op toegang tot een doeltreffende voorziening in rechte ten volle effect sorteert, waarbij de indeplaatsstelling niet kan worden verhinderd door een regel van nationaal recht met betrekking tot het beroep.
- 58 Verweerders' standpunt is dat het aan het nationale rechtstelsel van elke lidstaat is om de procedureregels voor de indeplaatsstelling van partijen en de toepassing van termijnen in dit kader vast te leggen, met inachtneming van het gelijkwaardigheids- en het doeltreffendheidsbeginsel. Het Hof van Justitie van de Europese Unie heeft herhaaldelijk geoordeeld dat het verenigbaar is met het

Unierecht om in het belang van de rechtszekerheid redelijke termijnen voor het inleiden van een procedure vast te stellen, en dat dergelijke termijnen de uitoefening van door het Unierecht verleende rechten in de praktijk niet onmogelijk of uiterst moeilijk maken. Het Unierecht vereist niet dat procedureregels waarin het nationale recht voorziet, terzijde worden geschoven om het gemakkelijker te maken een partij in de plaats te stellen van [een ngo] die niet voldoet aan de eisen van nationaal recht om te worden geacht een voldoende belang te hebben. Deze eisen zijn opgenomen in section 50A, lid 3, onder b), punt ii), van de PDA 2000, zoals gewijzigd, en de geldigheid van deze bepaling wordt niet betwist op grond dat zij onverenigbaar zou zijn met het Unierecht.

- 59 Het standpunt van de medegegagvaarde is dat het aan de lidstaten is om de toepassing van termijnen en de regels voor de indeplaatsstelling van een partij vast te stellen met inachtneming van het gelijkwaardigheids- en het doeltreffendheidsbeginsel. Het is verenigbaar met het Unierecht om in het belang van de rechtszekerheid redelijke termijnen voor het inleiden van een procedure vast te stellen en het Unierecht vereist niet dat deze termijnen terzijde worden geschoven ten gunste van een vereniging zonder rechtspersoonlijkheid die niet aan de eisen van het nationale recht voldoet.
- 60 Ik stel voor om met betrekking tot deze vraag te antwoorden dat zij niet aan de orde is, gelet op mijn antwoord op de vijfde vraag, maar indien zij toch aan de orde is, stel ik voor deze bevestigend te beantwoorden. Indien nationale procedurevoorschriften zich tegen de indeplaatsstelling van een verzoeker zouden kunnen verzetten wanneer het beroep tijdig is ingesteld en de gronden ongewijzigd zijn gebleven, zou dit de uitoefening van de rechten van het Unierecht uiterst moeilijk maken, hetgeen in strijd zou zijn met het doeltreffendheidsbeginsel. De vraag is niet hypothetisch omdat zij bepalend kan zijn voor het verzoek van de medegegagvaarde.
- 61 De reden voor het voorleggen van deze vraag is dat, indien de vraag bevestigend wordt beantwoord, het verzoek van de medegegagvaarde moet worden afgewezen omdat een verzoeker in de plaats kan worden gesteld op een manier die elk mogelijk bezwaar op grond van procesbevoegdheid of bevoegdheid om in rechte op te treden tenietdoet.

Zevende prejudiciële vraag

- 62 De zevende prejudiciële vraag luidt:

„Indien [artikel] 11, lid 1, onder a), van richtlijn [2011/92], gelezen in het licht van het rechtszekerheids- en/of het doeltreffendheidsbeginsel, en/of gelezen in samenhang met artikel 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en/of [artikel] 9, leden 2 tot en met 4, van het Verdrag van Aarhus, zoals namens de Europese Gemeenschap goedgekeurd bij besluit 2005/370/EG van de Raad, in algemene omstandigheden niet het in de vijfde vraag genoemde gevolg heeft, heeft het dan dat gevolg indien het nationale

recht van de betrokken lidstaat met betrekking tot de toepassing van verjaringstermijnen in dergelijke situaties onduidelijk en/of tegenstrijdig is, zodat een verzoeker vóór het inleiden van de procedure geen rechtszekerheid heeft over de toelaatbaarheid van een dergelijke indeplaatsstelling?”

- 63 Verzoekster stelt zich op het standpunt dat wanneer wordt vastgesteld dat het nationale recht inzake de toepassing van verjaringstermijnen bij de indeplaatsstelling of de toevoeging van een eiser onduidelijk en/of tegenstrijdig is en van dien aard is dat de verzoeker vóór het inleiden van de procedure geen rechtszekerheid heeft over de toelaatbaarheid van een dergelijke indeplaatsstelling, de bepaling van nationaal recht aldus moet worden uitgevoerd dat het recht op toegang tot een doeltreffende voorziening in rechte ten volle effect sorteert, en deze bepaling aldus moet worden uitgelegd dat zij zich [niet] verzet tegen de indeplaatsstelling van de oorspronkelijke verzoeker door een lid van de niet-gouvernementele milieuorganisatie.
- 64 Verweerders stellen zich op het standpunt dat verzoekster in deze procedure geen verzoek heeft ingediend tot de indeplaatsstelling van de leden van Dublin 8 Residents Association als verzoekers. Derhalve is deze vraag in casu louter hypothetisch en hoeft zij niet te worden beantwoord. Onverminderd het voorgaande is het nationale recht inzake de toepassing van verjaringstermijnen bij de indiening van een verzoek om een andere partij in de plaats te stellen als verzoeker in een procedure voor rechterlijke herziening, niet onduidelijk of tegenstrijdig, zodat er als zodanig geen sprake is van schending van het rechtszekerheidsbeginsel. De relevante bepalingen van nationaal recht worden hieronder behandeld. [omissis]
- 65 Het standpunt van de medegedagvaarde is dat bij de High Court geen verzoek tot indeplaatsstelling aanhangig is en dat Dublin 8 Residents Association niet heeft gesteld dat de procedure door de vereniging is ingeleid wegens het ontbreken van zekerheid over de werking van de nationale regels inzake de indeplaatsstelling van partijen. De identiteit van de partij die de procedure voor rechterlijke herziening heeft ingeleid, is door de leden van Dublin 8 Residents Association bepaald, en zij hebben ervoor gekozen deze procedure als vereniging en niet als individuele leden in te leiden. Het nationale recht stond er op geen enkele wijze aan in de weg dat individuele leden beroep instelden tegen de betwiste toekenning van een bouwvergunning.
- 66 Ik stel voor met betrekking tot deze vraag te antwoorden dat zij niet aan de orde is, gelet op mijn antwoord op de vijfde vraag, maar indien zij toch aan de orde is, stel ik voor deze bevestigend te beantwoorden. Krachtens section 50, lid 6, van de PDA 2000 beschikt een verzoeker over een termijn van acht weken om beroep in stellen tegen een bouwvergunning. De bestaande Ierse rechtspraak over de vraag of de indeplaatsstelling van een verzoeker door een andere verzoeker onder die verjaringstermijn valt, is onduidelijk, tegenstrijdig en inconsistent. Zie in dit verband het academische standpunt en de tegenstrijdige autoriteiten waarnaar in punt 83 van vonnis nr. 1 wordt verwezen. Deze inconsistente Ierse rechtspraak is

in strijd met het rechtszekerheidsbeginsel. In die omstandigheden zou het in strijd zijn met het Unierecht om nationale wetgeving toe te passen teneinde dergelijke indeplaatsstelling, indien nodig, uit te sluiten. De vraag is niet hypothetisch omdat zij bepalend kan zijn voor het verzoek van de medegedagvaarde.

- 67 De reden voor het voorleggen van deze vraag is dat, indien de vraag bevestigend wordt beantwoord, het verzoek van de medegedagvaarde moet worden afgewezen omdat een verzoeker in de plaats kan worden gesteld op een manier die elk mogelijk bezwaar op grond van procesbevoegdheid of bevoegdheid om in rechte op te treden tenietdoet.

Beslissing

Derhalve wordt beslist dat de in dit vonnis opgenomen vragen krachtens artikel 267 VWEU aan het Hof van Justitie van de Europese Unie worden voorgelegd.